

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2003-2004

---

16 JUILLET 2004

Proposition de loi créant un Fonds pour les victimes de l'amiante

(Déposée par Mme Isabelle Durant)

DÉVELOPPEMENTS

---

1. INTRODUCTION

Grâce à sa résistance exceptionnelle à la chaleur et au feu, l'amiante a été utilisée depuis le début des années 1900 à de nombreuses fins: calorifugeage, ignifugation, étanchéité, filtration, isolation thermique, phonique et électrique. L'amiante est ainsi rapidement devenue indispensable dans le secteur de la construction, dans les chantiers navals, dans les industries textiles, alimentaires, chimiques, automobiles et des matières plastiques.

Malheureusement les fibres magiques de l'amiante se sont révélées particulièrement dangereuses pour la santé de ceux qui la manipulaient et la respiraient. Depuis les années 1960, le lien entre cancer et amiante est scientifiquement prouvé. Mais malgré cela, pendant plusieurs décennies, les multiples possibilités de ce matériau bon marché ont eu la priorité sur les mesures de protection de la santé.

Aujourd'hui encore, des entreprises belges qui ont délocalisé leurs activités, produisent de l'amiante à destination des pays en voie de développement qui ne disposent pas d'une législation interdisant d'utiliser l'amiante. Cela signifie donc que des travailleurs, les membres de leur famille et les riverains de ces entreprises courent encore le risque de contamination sans compter les dégâts que nous contribuons à provoquer dans les pays d'exportation. Une résolution a été

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2003-2004

---

16 JULI 2004

Wetsvoorstel tot oprichting van een Fonds voor de asbestslachtoffers

(Ingediend door mevrouw Isabelle Durant)

TOELICHTING

---

1. INLEIDING

Asbest is uitzonderlijk goed bestand tegen hitte en vuur en werd bijgevolg sinds het begin van de vorige eeuw voor tal van doeleinden gebruikt: warmte-isolatie, brandwerend en waterdicht maken, filtreren, thermische, geluids- en elektrische isolatie. Asbest is dan ook snel onmisbaar geworden in de bouwsector, de scheepsbouw, de textiel-, voedings-, chemische, auto- en kunststoffenindustrie.

Jammer genoeg is gebleken dat de magische asbestvezels bijzonder schadelijk zijn voor de gezondheid van degenen die ze verwerken en ze inademen. Het verband tussen kanker en asbest is trouwens sinds de jaren 60 wetenschappelijk bewezen. Desondanks is men decennialang de veelvuldige mogelijkheden van die goedkope stof blijven benutten in plaats van gezondheidsmaatregelen te nemen.

Vandaag nog produceren Belgische ondernemingen die hun bedrijfsactiviteit hebben verplaatst asbest voor de ontwikkelingslanden waar het gebruik ervan niet bij wet is verboden. Dat betekent dus dat de werknemers, hun familieleden en de aanwonenden van die ondernemingen nog het risico lopen te worden aangetast. Daarbij komt nog de schade die wij helpen veroorzaken in de landen die asbest exporteren. De heer Destexhe c.s. hebben al een resolutie

déposée par M. Destexhe et consorts afin que le gouvernement belge défende l'interdiction totale de l'amiante partout dans le monde (doc. n° 3-771).

Enfin, les travailleurs du secteur de la décontamination des bâtiments restent des travailleurs à protéger avec une extrême vigilance.

Vis-à-vis de tous ces travailleurs, aujourd'hui encore exposés à l'amiante, il importe donc que des garanties d'indemnisation rapide existent et que des mécanismes de responsabilisation des entreprises, même sans faute, soient prévues.

Connaissant avec certitude le lien entre amiante et certaines maladies graves et ayant poursuivi la production et l'utilisation de l'amiante, une indemnisation de ces victimes doit être organisée en créant un fonds qui reconnaît la responsabilité de l'État et des entreprises sur base de la faute inexcusable. Il est urgent d'indemniser rapidement les victimes de l'exposition à l'amiante et d'approvisionner ce fonds en suffisance. En effet, on estime que le nombre de victimes s'élèvera à plus ou moins 10 000 personnes d'ici 2020 vu la longue période de latence de ces maladies.

2. LES MALADIES LIÉES À L'AMIANTE

Il est clairement et scientifiquement reconnu aujourd'hui que certaines maladies sont dues à l'exposition à l'amiante. Ces maladies sont principalement :

- l'asbestose,
- les maladies bénignes de la plèvre,
- le mésothéliome,
- le cancer bronchique.

a) L'asbestose

Dans les poumons, les fibres d'amiante s'entourent de tissu conjonctif. Le poumon perd de son élasticité, provoquant une gêne respiratoire grandissante.

L'oxygène parvient difficilement aux alvéoles encombrées. Le patient a le souffle court et tousse souvent.

En soi, l'asbestose n'est pas mortelle mais elle rend le malade beaucoup plus vulnérable aux infections pulmonaires et provoque une sollicitation importante du cœur.

Entre l'exposition à l'amiante et le développement de l'asbestose, la période de latence est de 20 ans au moins. Il peut donc se passer 20 ans avant que le diagnostic soit établi.

ingediend opdat de Belgische regering het volledige en wereldwijde verbod van asbest zou steunen (stuk nr. 3-771).

Ten slotte moet men de werknemers van de sector van de asbestverwijdering met uiterste waakzaamheid blijven beschermen.

Ten aanzien van die werknemers, die nog steeds aan asbest worden blootgesteld, moeten dus waarborgen bestaan dat ze snel zullen worden vergoed en moet worden gezorgd voor, zelfs schuldloze, mechanismen waarbij de ondernemingen aansprakelijk worden gesteld.

Aangezien eensdeels het verband tussen asbest en sommige ernstige ziekten vaststaat en anderdeels de productie en het gebruik van asbest werd voortgezet, moet ervoor worden gezorgd dat die slachtoffers worden vergoed door de oprichting van een fonds dat de aansprakelijkheid van de Staat en van de ondernemingen zou erkennen op grond van de niet-verschoonbare fout. De slachtoffers van de blootstelling aan asbest moeten snel schadeloos worden gesteld en het fonds moet voldoende worden gestijfd. Er wordt immers van uitgegaan dat er als gevolg van de latentietijd van die ziekten tegen 2020 ongeveer 10 000 slachtoffers zullen zijn.

2. DOORASBESTVEROORZAAKTE ZIEKTEN

Thans wordt duidelijk en wetenschappelijk erkend dat bepaalde ziekten te wijten zijn aan de blootstelling aan asbest. Die ziekten zijn voornamelijk :

- asbestose,
- goedaardige borstvliesziekten,
- mesothelioom,
- bronchusanker.

a) Asbestose

In de longen kapselt asbestvezel zich in met bindweefsel. De longen verliezen hun elasticiteit, waardoor ademen almaar moeilijker wordt.

De zuurstof geraakt moeilijk tot in de verstopte longblaasjes. De patiënt is kortademig en hoest veel.

Asbestose op zich is niet dodelijk, maar de zieke wordt veel kwetsbaarder voor longinfecties en zijn hart wordt er zwaar door belast.

Tussen de blootstelling aan asbest en de ontwikkeling van asbestose ligt een incubatieperiode van ten minste 20 jaar. Met andere woorden: het kan 20 jaar duren voor de diagnose gesteld wordt.

Le risque augmente avec l'intensité et la durée de l'exposition. En dessous d'un plafond donné, le risque serait inexistant. L'asbestose est une maladie professionnelle reconnue. L'affection, assez fréquente auparavant, est en nette régression.

b) Les maladies bénignes de la plèvre

Il s'agit des plaques pleurales, de la pleurésie bénigne ou de l'épaississement pleural diffus.

c) Le mésothéliome

L'apparition d'un mésothéliome est le signe d'une exposition antérieure à l'amiante.

Il est important de souligner la gravité du mésothéliome. C'est un cancer grave. Le patient décède généralement dans l'année qui suit le diagnostic. Toute exposition, même minime, à l'amiante peut entraîner un mésothéliome. Toutefois, la durée de l'exposition en augmente le risque. La période de latence est de 25 à 40 ans. L'affection peut donc encore se manifester aujourd'hui chez des personnes qui ont été exposées à l'amiante il y a plusieurs dizaines d'années.

d) Le cancer du poumon

Pour le cancer du poumon, il n'y a pas de seuil. Même une exposition minime à l'amiante est dangereuse. Plus l'exposition est importante, plus le risque est élevé. Le tabac est un facteur aggravant de ce risque. La période de latence est de 20 ans ou davantage. De nouveaux cas sont donc toujours possibles actuellement.

Quels sont les critères du cancer du poumon provoqué par l'amiante ?

La période de latence est d'au moins 10 ans entre le début de l'exposition et l'apparition du cancer bronchique.

Critères quantitatifs d'exposition à l'amiante :

1° présence d'asbestose ou d'épaississements pleuraux bilatéraux diffus dus à l'amiante;

2° travaux effectués pendant au moins 10 ans avant 1985 dans des conditions ou professions bien précises;

3° une exposition professionnelle cumulative aux fibres d'amiante égale à 25 fibres par année au moins;

4° critères de concentrations d'amiante pulmonaires.

Het risico stijgt met de intensiteit en de duur van de blootstelling. Onder een bepaalde drempel zou het risico onbestaande zijn. Asbestose is een erkende beroepsziekte. De aandoening, die vroeger vrij regelmatig voorkwam, gaat duidelijk achteruit.

b) Goedaardige ziekten van de pleura

Pleuraplaque, goedaardige pleuritis of diffuse verdikking van de pleura maken daarvan deel uit.

c) Mesotheliom

Het optreden van een mesotheliom is het gevolg van een vroegere blootstelling aan asbest.

Het is belangrijk te wijzen op de ernst van een mesotheliom. Het is een gevaarlijke vorm van kanker: de patiënt sterft gewoonlijk binnen het jaar dat volgt op de diagnose. Iedere blootstelling aan asbest, hoe kortstondig ook, kan een mesotheliom tot gevolg hebben. Het risico verhoogt wel met de duur van de blootstelling. De latentietijd bedraagt 25 tot 40 jaar. De aandoening kan dus vandaag nog opduiken bij personen die tientallen jaren geleden blootgesteld werden.

d) Longkanker

Voor longkanker bestaat geen drempel; zelfs een minieme blootstelling aan asbest is gevaarlijk. Het risico stijgt met de blootstellingsgraad, en wordt verhoogd door roken. De latentietijd bedraagt 20 jaar of meer; nieuwe gevallen kunnen zich dus thans nog steeds voordoen.

Welke criteria gelden voor longkanker die door asbest is veroorzaakt ?

De latentietijd (de tijd die verloopt tussen het eerste contact met de stof en het optreden van longkanker) bedraagt minstens tien jaar.

Op het stuk van de kwantitatieve blootstelling aan asbest worden de volgende criteria gehanteerd :

1° aanwezigheid van asbestose of diffuse verdikking van de pleura van beide longen ingevolge de inwerking van asbest;

2° vóór 1985 gedurende minstens 10 jaar in welbepaalde werkomstandigheden of beroepen te hebben gewerkt;

3° beroepshalve op cumulatieve wijze te zijn blootgesteld aan asbestvezels, meer bepaald aan minstens 25 vezels per jaar;

4° criteria betreffende de concentratie van asbest in de longen.

Les études épidémiologiques les plus récentes montrent une augmentation constante du nombre de victimes du cancer du poumon et du mésothéliome liés à l'amiante. Cette augmentation devrait connaître son acmé vers 2020 dans les pays européens actifs dans le désamiantage.

Une étude médicale britannique publiée en 1997 estime à 500 000 le nombre de décès liés à l'amiante au cours des 35 prochaines années en Europe occidentale.

Pour la Belgique, étant donné la longue période de latence, il n'existe pas aujourd'hui d'étude épidémiologique disponible. La qualité des statistiques de santé publique ne nous permet pas de faire une évaluation précise du nombre de cas.

D'après les statistiques du Fonds des maladies professionnelles, une centaine de personnes serait concernée chaque année par le mésothéliome et le cancer du poumon lié à l'amiante.

Statistiques des cas d'asbestose, de mésothéliome et de cancer du poumon fournies par le Fonds des maladies professionnelles

Année	Cas d'asbestose	Cas de mésothéliome	Cancer du poumon
1990	122	25	7
1997	230	60	19
2000	75	65	27
2001	47	59	30

On constate une diminution des cas d'asbestose et une augmentation des cancers.

Nombre de décès suite à l'exposition à l'amiante

Année	Asbestose	Mésothéliome	Cancer du poumon
1990	29	38	4
1997	33	54	14
2000	56	56	15
2001	55	63	22

Au cours des 10 dernières années, de 1992 à 2001, le nombre de cas reconnus par le Fonds des maladies professionnelles s'est élevé à :

- 1 849 asbestoses;
- 491 mésothéliomes;
- 153 cancers du poumon.

On s'attend à ce qu'il y ait plus ou moins 10 000 personnes à indemniser entre 2010 et 2020.

Uit de meeste recente epidemiologische onderzoeken blijkt dat het aantal longkanker- en mesotheliompatiënten, bij wie de ziekte te wijten is aan de blootstelling aan asbest, gestaag toeneemt. In de Europese landen die een actieve rol spelen in het verwijderen van asbest zal tegen 2020 het hoogtepunt terzake zijn bereikt.

In een Brits medisch onderzoek, dat in 1997 werd gepubliceerd, werd geraamd dat de komende 35 jaar in West-Europa zowat 500 000 personen zullen sterven ten gevolge van de blootstelling aan asbest.

Gezien de aanzienlijke latentietijd zijn voor België momenteel geen epidemiologische gegevens beschikbaar. De statistieken inzake de volksgezondheid zijn onvoldoende gedetailleerd om het aantal gevallen nauwkeurig te kunnen bepalen.

Volgens de statistieken van het Fonds voor de beroepsziekten zou de blootstelling aan asbest jaarlijks verantwoordelijk zijn voor een honderdtal gevallen van mesotheliom en longkanker.

Statistieken van de gevallen van asbestose, mesotheliom en longkanker van het Fonds voor de beroepsziekten

Jaar	Aantal gevallen van asbestose	Aantal gevallen van mesotheliom	Longkanker
1990	122	25	7
1997	230	60	19
2000	75	65	27
2001	47	59	30

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het aantal gevallen van asbestose daalt, terwijl het aantal kankergevallen stijgt.

Aantal sterfgevallen ingevolge de blootstelling aan asbest

Jaar	Asbestose	Mesotheliom	Longkanker
1990	29	38	4
1997	33	54	14
2000	56	56	15
2001	55	63	22

In het decennium 1992 tot 2001 is het aantal door het Fonds voor de beroepsziekten erkende gevallen opgelopen tot :

- 1 849 gevallen van asbestose;
- 491 gevallen van mesotheliom;
- 153 gevallen van longkanker.

Geraamd wordt, dat van 2010 tot 2020 ongeveer 10 000 personen voor een vergoeding in aanmerking zullen komen.

3. LES MESURES POLITIQUES

Face à ces chiffres et à ces réalités dramatiques que vivent ces malades et leur famille, quelles mesures politiques ont été prises ?

Les premières descriptions des lésions de fibrose pulmonaire survenant chez les travailleurs de l'amiante datent de 1906 en France.

En 1953, l'asbestose a été reconnue comme maladie professionnelle liée à l'amiante en Belgique. Ce fut le cas pour le mésothéliome en 1982.

Un arrêté royal du 3 février 1998 (*Moniteur belge* du 21 février 1998) limita la mise sur le marché, la fabrication et l'emploi de certaines substances et préparations dangereuses.

À partir de 1976, des directives européennes imposent des mesures de protection pour les travailleurs, des valeurs-limites d'exposition et des limites de mise sur le marché. Mais ces mesures s'avèrent insuffisantes. Ce n'est que le 26 juillet 1999 que la Commission européenne adopte la directive 1999/77/CE concernant le rapprochement des dispositions législatives, réglementaires et administratives des États membres relatives à la limitation de la mise sur le marché et de l'emploi de certaines substances et préparations dangereuses. Cette directive concerne plus particulièrement l'interdiction d'utiliser des fibres d'amiante chrysotiles et des produits qui en contiennent.

Le 3 juin 2002, les ministres des Affaires sociales de l'Union européenne concluent un accord sur un projet de directive renforçant la protection des travailleurs contre les risques liés à l'amiante pendant le travail. Ce texte adapte les mesures de protection en vigueur notamment par une interdiction générale de la production et de la transformation de l'amiante. L'accent est également mis sur un renforcement de la prévention pour les travailleurs exposés à l'amiante lors de travaux de maintenance et de démolition de bâtiments ou lors des activités de désamiantage.

L'adoption définitive de ce texte a eu lieu le 27 mars 2003.

Ces mesures témoignent de la reconnaissance de la toxicité de l'amiante, de la nécessité d'en interdire la production et l'utilisation sur le territoire européen et de prendre des mesures de prévention renforcée vis-à-vis des travailleurs concernés par le désamiantage.

Aucune mesure n'a encore été prise pour les non-travailleurs victimes de l'amiante.

3. BELEIDSMATREGELEN

In welke zin hebben die cijfers en de dramatische realiteit van de patiënten en hun gezin gewogen op het beleid terzake ?

In 1906 werden in Frankrijk voor het eerst letsels van longfibrose vastgesteld bij asbestwerkers.

In 1953 werd asbestose in België erkend als asbest-gerelateerde beroepsziekte; voor mesotheliom was dat het geval in 1982.

Bij koninklijk besluit van 3 februari 1998 (*Belgisch Staatsblad* van 21 februari 1998) werd het op de markt brengen, het vervaardigen en het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten aan banden gelegd.

Vanaf 1976 worden Europese richtlijnen uitgevaardigd om werknemers te beschermen, grenswaarden op te leggen inzake de blootstelling en het op de markt brengen van die stoffen te beperken. Die maatregelen blijken echter ontoereikend. Pas op 26 juli 1999 neemt de Commissie Richtlijn 1999/77/EG aan betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten. Die richtlijn verbiedt meer bepaald het gebruik van chrysotielvezels en van de producten die dergelijke vezels bevatten.

Op 3 juni 2002 sluiten de ministers van Sociale Zaken van de Europese Unie een akkoord betreffende een ontwerprichtlijn om werknemers beter te beschermen tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk. Die tekst past de bestaande beschermingsmaatregelen aan, onder meer door een algemeen verbod op de productie en de verwerking van asbest in te stellen. De nadruk komt ook te liggen op verscherpte preventiemaatregelen voor arbeiders die aan asbest blootgesteld worden tijdens onderhouds- en afbraakwerken van gebouwen of bij het verwijderen van asbest.

De uiteindelijke goedkeuring van deze tekst vond plaats op 27 maart 2003.

Die maatregelen tonen aan dat wordt erkend dat asbest een giftige stof is, dat het noodzakelijk is de productie en het gebruik ervan op het nationaal grondgebied te verbieden en dat sterker doorgedreven preventieve maatregelen vereist zijn ten behoeve van de werknemers die bij de asbestverwijdering betrokken zijn.

Tot dusver werd geen enkele maatregel genomen voor niet-werknemers die het slachtoffer van asbestbesmetting werden.

4. QUANT À L'INDEMNISATION DES VICTIMES

Le lien de causalité entre amiante et certaines maladies graves, voire mortelles étant établi, le Fonds des maladies professionnelles est donc chargé d'intervenir vis-à-vis des travailleurs atteints d'une de ces maladies, mais uniquement dans le cadre circonscrit de son fonctionnement. Qu'en est-il dès lors des responsabilités, de ce que recouvre les indemnisations pour les travailleurs et des victimes non travailleurs ?

Pour aborder ce sujet, il faut aborder la question de la «faute intentionnelle» et de la «faute inexcusable».

Dans un jugement de 1996, confirmé par la cour d'appel en 1997, le tribunal de première instance de Bruxelles a débouté une victime de l'amiante qui cherchait à obtenir une réparation auprès de son ex-employeur au motif que, selon l'article 51 des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles coordonnées le 3 juin 1970, le chef d'entreprise ne peut être poursuivi que si celui-ci a commis une faute intentionnelle qui a provoqué la maladie professionnelle.

Selon le tribunal, il s'agit d'une exception à l'intention du législateur de mettre en place un système de responsabilité objective, sans faute, qui entraîne comme corollaire une limitation de la responsabilité des employeurs aux sommes accordées par le Fonds des maladies professionnelles.

En France, un récent arrêt de la Cour de cassation du 28 février 2002 risque de modifier en profondeur les règles de la sécurité au travail tout comme celles de l'indemnisation des accidents et des maladies professionnelles. La Cour a en effet estimé qu'en vertu du contrat de travail, l'employeur est tenu d'une obligation de résultat de sécurité, et que le manquement à cette obligation a le caractère de faute inexcusable lorsque l'employeur avait ou aurait du avoir conscience du danger auquel était exposé le salarié et qu'il n'a pas pris les mesures nécessaires pour l'en préserver.

Quelles sont les procédures existantes ?

Plusieurs pays, notamment la France et les Pays-Bas, ont créé des procédures d'indemnisation. Aux États-Unis, le nombre de procès pour la période 2000-2004 est estimé à 270 000, soit un triplement par rapport à la période 1990-1994. Les grands assureurs mondiaux ont récemment renforcé de façon considérable leurs réserves face à ce risque.

4. SCHADELOOSSTELLING VAN DE SLACHTOFFERS

Het causaal verband tussen asbest en bepaalde ernstige — zelfs dodelijke — ziekten, staat buiten kijf. Het Fonds voor beroepsziekten is dan ook belast met het uitbetalen van vergoedingen aan werknemers die door een van die ziekten getroffen zijn, maar dan alleen binnen de strikt omliggende krijtlijnen die voor de werking ervan werden uitgetekend. De vraagpunten daarbij zijn: wie kan waarop worden aangesproken en hoe staat het met de dekking inzake de schadeloosstelling van de werknemers en van de slachtoffers die geen werknemers zijn ?

Bij de behandeling van dat thema moet een onderscheid tussen «opzettelijke fout» en «niet-verschoonbare fout» worden gemaakt.

In een vonnis van 1996, bevestigd door het hof van beroep in 1997, heeft de rechtbank van eerste aanleg van Brussel de eis van een asbestslachtoffer verworpen om schadeloosstelling van zijn werkgever te ontvangen met het argument dat, volgens artikel 51 van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, het ondernemingshoofd alleen vervolgd kan worden wanneer hij een opzettelijke fout begaan heeft met de beroepsziekte tot gevolg.

De rechtbank beschouwt het invoeren van een regeling van objectieve aansprakelijkheid zonder fout, die resulteert in een beperking van de aansprakelijkheid van de werkgevers inzake de bedragen toegekend door het Fonds voor de beroepsziekten, als een afwijking van de ratio legis.

Een recent, door het Hof van Cassatie op 28 februari 2002 gewezen arrest, zou in het asbestdossier de veiligheidsregels op het werk wel eens ingrijpend kunnen wijzigen, net als de regels voor de schadeloosstelling van arbeidsongevallen en -ziekten. Het Hof heeft immers geoordeeld dat de werkgever zich, op grond van de arbeidsovereenkomst, verplicht moet houden aan een resultaatsverbintenis op het vlak van de veiligheid en dat de niet-naleving van die verplichting als een verschoonbare fout dient te worden aangemerkt wanneer de werkgever zich rekenschap had gegeven of had moeten geven van het gevaar waaraan de loontrekkende blootgesteld was en hij niet de vereiste maatregelen heeft genomen om de werknemer daarvan te vrijwaren.

Welke procedures zijn thans toepasselijk ?

Verschillende landen, waaronder Frankrijk en Nederland, hebben schadeloosstellingsprocedures ingevoerd. In de Verenigde Staten wordt het aantal rechtszaken voor de periode 2000-2004 geraamd op 270 000, wat een verdrievoudiging inhoudt ten opzichte van de periode 1990-1994. Grote wereldwijde verzekeringsmaatschappijen hebben hun reserves recent fors aangevuld met het oog op dat risico.

Aux États-Unis, en 2000, le Congrès a approuvé le *Asbestos Compensation Act*. Une procédure administrative a été établie et un organisme («*Office of Asbestos Compensation*») ainsi qu'un Fonds («*Asbestos Compensation Fund*») ont été créés. L'objectif est de permettre aux victimes d'être indemnisées dans des délais courts (ceux-ci étaient de plusieurs années auparavant).

Aux Pays-Bas, en 2000, au départ d'une initiative parlementaire, la Chambre a créé un «Institut de l'amiante» qui s'occupe du traitement des demandes de dédommagement des victimes de l'amiante à titre professionnel. Il reçoit un financement mixte de l'État et des entreprises.

Le montant du dédommagement moral est fixé de façon forfaitaire à 40 370 euros. Les personnes victimes du mésothéliome en dehors d'une exposition professionnelle peuvent obtenir une indemnité de l'État pour dommage moral. Celle-ci est fixée à 15 617 euros.

En France, le Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante (FIVA) est un établissement public national à caractère administratif. Le FIVA a pour mission de dédommager les victimes de l'amiante. Il est financé à 75 % par une contribution de la branche accidents du travail et maladies professionnelles du régime général de la sécurité sociale et à 25 % par le budget de l'État.

En Belgique, dans la situation actuelle, les seules victimes susceptibles d'être reconnues sont les salariés dont les entreprises cotisent au Fonds des maladies professionnelles. Cette indemnisation a ses limites. Les montants sont relativement faibles, une partie du préjudice seulement est prise en charge (la perte de la capacité économique) et pas le préjudice moral. Le conjoint ou la famille ne sont pas pris en compte sauf en cas de décès.

Le Fonds des maladies professionnelles ne peut indemniser les travailleurs indépendants, dont beaucoup ont été exposés à l'amiante dans le cadre de leur activité professionnelle (chauffagistes, garagistes, électriciens, etc.).

Plusieurs victimes ont été contaminées à la suite d'une exposition non-professionnelle (exposition familiale au contact de travailleurs, exposition environnementale dans le voisinage des usines ou encore exposition passive dans des locaux pollués par l'amiante).

Pour obtenir un dédommagement, ces personnes doivent introduire une requête auprès du tribunal civil. Vu la durée des procédures judiciaires, peu de requêtes ont été introduites, et aucune n'a abouti jusqu'ici.

Il n'existe donc pas en Belgique de fonds d'indemnisation qui rencontre la réalité des contaminations et

In 2000 heeft het Congres de «*Asbestos Compensation Act*» goedgekeurd. Er werd een administratieve procedure ingevoerd en een fonds («*Asbestos Compensation Fund*») opgericht. Het ligt in de bedoeling de slachtoffers binnen een kort tijdsbestek schadeloos te kunnen stellen (vroeger duurde dat jaren).

Op parlementair initiatief heeft de Nederlandse Kamer in 2000 een «Asbestinstituut» ingesteld, dat aanvragen tot schadeloosstelling van asbestslachtoffers op het werk behandelt. Het ontvangt een gemengde financiering van de Staat en de bedrijven.

De morele schadeloosstelling is forfaitair vastgesteld op 40 370 euro. Slachtoffers van mesothelioom binnen de arbeidssituatie kunnen van de Staat een schadeloosstelling van 15 617 euro voor morele schade ontvangen.

In Frankrijk is het «*Fonds d'indemnisation des victimes de l'amiante*» (FIVA) een openbare nationale instelling van administratieve aard. Het FIVA heeft als opdracht asbestslachtoffers schadeloos te stellen. Het wordt voor 75 % gefinancierd door een bijdrage van de afdeling arbeidsongevallen- en ziekten van het algemeen stelsel van sociale zekerheid en voor 25 % door de staatsbegroting.

In België zijn de enigen die thans in aanmerking kunnen komen voor een erkenning als asbestslachtoffer die werknemers wier bedrijven bijdragen in het Fonds voor de beroepsziekten. De schadeloosstelling is beperkt. De bedragen zijn vrij gering; slechts een deel van de schade wordt vergoed (het verlies van de economische capaciteit). Er is geen vergoeding voor de opgelopen morele schade. De echtgeno(o)t(e) of het gezin komen niet in aanmerking, behalve bij overlijden.

Het Fonds voor de beroepsziekten kan zelfstandigen die beroepshalve met asbest in contact komen (verwarmingstechnici, garagisten, elektriciens enz.) niet schadeloos stellen.

Verschillende personen werden besmet ten gevolge van een niet-professionele blootstelling (blootstelling in de gezinskring door contact met werknemers, blootstelling via het milieu door de nabijheid van fabrieken of passieve blootstelling in gebouwen die asbest bevatten).

Om een schadeloosstelling te krijgen moeten die personen een verzoekschrift indienen bij de burgerlijke rechtbank. Gelet op de duur van de gerechtelijke procedures worden er erg weinig ingesteld, en is tot nu toe geen enkele afgerond.

In België bestaat dus geen schadeloosstellingsfonds dat op de realiteit van de besmettingen inspelt en dat

qui intègre la responsabilité nationale ainsi que la responsabilité des entreprises vis-à-vis de ces victimes.

Un fonds d'indemnisation spécifique pour les victimes de l'amiante s'avère donc indispensable. Dans un deuxième temps, un tel mécanisme devra être mis en place pour l'ensemble des victimes des maladies environnementales.

Depuis les années 60, il était manifestement dangereux d'utiliser l'amiante et pourtant son usage s'est poursuivi jusque dans les années 80. Il y a donc une responsabilité de la part des entreprises mais aussi des pouvoirs publics qui n'ont pas pris à temps les mesures d'interdiction et de prévention.

C'est pourquoi nous proposons que le préjudice soit pris en charge par la solidarité nationale (financement de l'État). Nous prévoyons également une participation des entreprises dans le financement du fonds.

Ce fonds devra servir à indemniser les personnes contaminées de par leur activité professionnelle mais aussi les victimes d'une exposition passive à l'amiante, notamment les riverains des entreprises.

Les preuves à apporter seront uniquement les preuves de l'exposition à l'amiante. Il appartiendra à des experts de faire le lien entre cette exposition et les maladies dont sont atteints les demandeurs d'une indemnisation.

Enfin, les maladies se déclarant après de nombreuses années de latence, il importe d'enlever tout délai de prescription entre le moment d'exposition et la déclaration de la maladie.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Le Fonds est chargé d'indemniser les personnes souffrant des maladies liées à l'amiante.

Article 3

Le Fonds a la personnalité juridique et est administré par une commission d'indemnisations. Afin d'effectuer au mieux sa mission, le Fonds peut recourir à l'aide d'associations médicales ou autres.

Article 4

Le demandeur doit apporter la preuve de son exposition à l'amiante et de son état de santé. Il reviendra

de la nationale aansprakelijkheid en die welke de ondernemingen ten opzichte van die slachtoffers moeten opnemen, mee dekt.

Een fonds voor de specifieke schadeloosstelling van asbestslachtoffers lijkt dan ook een absolute must. In een tweede fase zal een soortgelijke regeling moeten worden uitgewerkt die op alle slachtoffers van milieugerelateerde ziekten van toepassing is.

Sinds de jaren '60 was het gevaar van asbestgebruik bekend, maar dat belette niet dat men die stof tot in de jaren '80 bleef aanwenden. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt dus niet alleen bij de ondernemingen, maar ook bij de overheid die niet tijdig de nodige verbods- en preventiemaatregelen heeft genomen.

Vandaar ons voorstel om de door asbest opgelopen schade door de nationale solidariteit te laten dragen (en door de overheid te laten financieren). Wij voorzien tevens in een bijdrage van de ondernemingen om dat fonds te stijven.

Voormeld fonds zal worden aangewend voor de vergoeding van de in het raam van hun beroepsactiviteit besmette personen, maar tevens van de slachtoffers die passief aan asbest werden blootgesteld, met name de omwonenden rond de onderneming.

Om voor die vergoeding in aanmerking te komen, moet alleen de blootstelling aan asbest worden aangetoond. Het zal de experts toekomen te bepalen of een verband kan worden gelegd tussen die blootstelling en de ziekteverschijnselen die de aanvragers van een vergoeding vertonen.

Ten slotte zij gesteld dat het ziektebeeld soms pas een latentietijd van jaren zichtbaar wordt. Gelet daarop, is het zaak iedere verjaringstermijn tussen het tijdstip van de blootstelling en het uitbreken van de ziekte te schrappen.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

Het Fonds is ermee belast schadeloosstelling aan personen lijdend aan door asbest veroorzaakte ziekten uit te keren.

Artikel 3

Het Fonds heeft rechtspersoonlijkheid en wordt beheerd door een schadeloosstellingscommissie. Om zijn taak optimaal te kunnen volbrengen, kan het Fonds een beroep doen op geneeskundige of andere verenigingen.

Artikel 4

De aanvrager moet het bewijs leveren van zijn blootstelling aan asbest en van zijn gezondheidstoestand.

aux experts du fonds de se prononcer sur le lien entre l'exposition et l'état de santé du demandeur. L'asbestose, le mésothéliome et la présence de fibres d'amiantes dans une tumeur pulmonaire valent preuve d'exposition à l'amiantes.

Article 5

Le droit commun de la responsabilité civile est d'application.

Article 7

Il est important de supprimer toute notion de délai de prescription entre l'exposition à l'amiantes et la déclaration de la maladie. Cette suppression est rendue nécessaire par la durée du temps de latence (de 20 à 50 ans) entre l'exposition et l'apparition de la maladie.

Les malades de l'amiantes dont l'entreprise cotise au Fonds des maladies professionnelles, les victimes contaminées à la suite d'une exposition non professionnelle et leurs ayants droits ont la possibilité d'introduire une demande auprès du Fonds d'indemnisation.

Article 9

L'examen de la demande par le Fonds doit être rapide car les patients atteints de mésothéliomes décèdent souvent rapidement. Le Fonds doit vérifier si la personne a bien droit à une indemnisation. Afin de maximaliser sa recherche, le Fonds peut bénéficier de tous les moyens nécessaires, notamment l'examen du patient et de son dossier médical.

Article 10

Avant le paiement de l'indemnité, le Fonds est tenu d'apporter l'explication du montant qui peut être octroyé à la victime afin que cette dernière puisse donner son accord. Tout refus de la part du Fonds doit être justifié.

Article 11

Le demandeur peut refuser l'offre qui lui sera faite par le Fonds.

Article 12

Il est important de fixer un délai afin d'éviter tout retard dans le paiement de l'indemnité.

stand. Het komt de deskundigen van het Fonds toe een uitspraak te doen over de band tussen de blootstelling en de gezondheidstoestand van de aanvrager. Asbestose, mesotheliom en de aanwezigheid van asbestvezels in een longgezwel gelden als bewijs van blootstelling aan asbest.

Artikel 5

Het gemeen recht inzake burgerlijke aansprakelijkheid is van toepassing.

Artikel 7

Het is belangrijk elke vorm van verjaringstermijn tussen de blootstelling aan asbest en de aangifte van de ziekte af te schaffen. Dat blijft nodig gelet op de latentietijd (20 tot 50 jaar) tussen de blootstelling en het optreden van de ziekte.

Asbestpatiënten van wie de onderneming bijdraagt in het Fonds voor de beroepsziekten, slachtoffers die besmet zijn na een niet-professionele blootstelling en hun rechtverkrijgenden kunnen bij het Fonds een aanvraag indienen.

Artikel 9

Het Fonds moet de aanvraag snel onderzoeken, omdat mesotheliompatiënten vaak snel sterven. Het Fonds moet nagaan of de persoon wel degelijk recht heeft op vergoeding. Om het onderzoek zo grondig mogelijk uit te voeren, beschikt het Fonds over alle mogelijke middelen, waaronder het onderzoek van de patiënt en zijn medisch dossier.

Artikel 10

Vóór de betaling van de vergoeding moet het Fonds uitleg verschaffen over het bedrag dat aan het slachtoffer kan worden uitgekeerd, zodat laatstgenoemde hiermee kan instemmen. Iedere weigering door het Fonds moet worden gemotiveerd.

Artikel 11

De aanvrager kan het aanbod van het Fonds afwijzen.

Artikel 12

Het is belangrijk een termijn vast te stellen om vertraging bij de uitbetaling van de vergoeding te voorkomen.

Article 13

Le demandeur a le droit de recourir en justice si le Fonds ne lui a pas répondu dans le délai d'un an, s'il n'accepte pas l'offre qui lui a été faite ou si sa demande a été refusée.

Article 14

Le concept de «faute inexcusable» retenu ici et inspiré du droit français, est moins restrictif que celui de faute intentionnelle traditionnellement appliqué en droit belge. Une faute est considérée comme inexcusable lorsque l'employeur avait ou aurait du avoir conscience du danger et qu'il n'a pas pris les mesures nécessaires pour l'en préserver.

Article 16

Le Fonds des maladies professionnelles n'offre qu'un dédommagement limité. Le mésothéliome est une forme de cancer qui entraîne un décès rapide (l'espérance de vie est de moins d'un an). Les personnes atteintes de cette maladie peuvent se voir attribuer une indemnité à titre de dommage moral ainsi que pour leur épouse et leurs enfants.

Isabelle DURANT.

*
* *

Artikel 13

De verzoeker heeft het recht een rechtsvordering in te stellen, als hij binnen een termijn van één jaar geen antwoord van het Fonds heeft ontvangen, als hij het aanbod niet aanvaardt, of als zijn aanvraag is afgewezen.

Artikel 14

Het hier gehanteerde begrip «onverschoonbare fout» komt uit het Frans recht; het is minder restrictief dan dat van opzettelijke fout, dat traditioneel in het Belgisch recht wordt toegepast. Een fout wordt als onverschoonbaar beschouwd, als de werkgever zich van het gevaar bewust had moeten zijn of zou moeten zijn geweest en hij niet de nodige maatregelen heeft getroffen om dit te verhoeden.

Artikel 16

Het Fonds voor de beroepsziekten biedt slechts een beperkte schadeloosstelling. Mesotheliom is een vorm van kanker die tot een snelle dood leidt (de levensverwachting is minder dan één jaar). Personen die door die ziekte zijn getroffen, hun vrouw en kinderen kunnen een vergoeding wegens morele schade krijgen.

*
* *

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Il est créé un Fonds pour les victimes de l'amiante, ci-après nommé «le Fonds», destiné à réparer les dommages résultant d'une maladie liée à l'amiante: l'asbestose, le cancer du poumon, le mésothéliome, le cancer du larynx ainsi que toutes les autres maladies reconnues comme étant liées à l'amiante.

Art. 3

§ 1er. Le Fonds est doté de la personnalité juridique.

§ 2. Il est présidé par un magistrat nommé par le Roi et administré par une commission d'indemnisation dont la composition et le fonctionnement sont fixés par le Roi.

La commission comprend notamment des représentants des ministres ayant la Santé publique et les Affaires sociales dans leurs compétences, des représentants du Fonds des maladies professionnelles, des représentants du Fonds des accidents du travail et des représentants des associations qui défendent les victimes de l'amiante.

§ 3. Le Fonds peut recueillir tout avis qui lui semble indispensable à l'accomplissement de sa mission. Il peut notamment consulter les associations ou groupements médicaux, les sociétés scientifiques, les associations d'aide aux victimes de l'amiante et des personnes qualifiées.

Art. 4

Le demandeur d'une indemnisation justifie de son exposition à l'amiante, professionnelle ou extra-professionnelle, et de son état de santé.

Il revient aux experts du Fonds de se prononcer sur les liens de causalité sachant que d'ores et déjà:

1° les diagnostics d'asbestose et de mésothéliome valent preuve d'exposition à l'amiante;

2° la présence de fibres d'amiante dans une tumeur pulmonaire, ou autre, vaut preuve d'exposition à

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Er wordt een Fonds voor de asbestslachtoffers (hierna «Het Fonds») opgericht, dat tot doel heeft de schade ten gevolge van asbestgerelateerde ziekten te vergoeden: asbestose (borstvlies- of longfibrose), longkanker en mesotheliom (borst- of buikvlieskanker), larynxkanker en alle andere ziekten waarvan erkend is dat zij aan asbest zijn gerelateerd.

Art. 3

§ 1. Het Fonds bezit rechtspersoonlijkheid.

§ 2. Het wordt voorgezeten door een bij koninklijk besluit benoemde magistraat en wordt beheerd door een commissie voor schadeloosstellingen, waarvan de samenstelling en de werking bij koninklijk besluit vastgesteld worden.

De commissie bestaat onder meer uit vertegenwoordigers van de ministers van Volksgezondheid en Sociale Zaken, vertegenwoordigers van het Fonds voor de beroepsziekten, van het Fonds voor arbeidsongevallen alsook uit vertegenwoordigers van verenigingen die de belangen van asbestslachtoffers verdedigen.

§ 3. Het Fonds kan elk advies inwinnen dat het onmisbaar acht om zijn taak uit te voeren. Het kan meer bepaald, onder andere, geneeskundige verenigingen of groeperingen, wetenschappelijke verenigingen, hulpverenigingen voor asbestslachtoffers en bevoegde personen raadplegen.

Art. 4

De aanvrager moet zijn professionele of niet-professionele blootstelling aan asbest aantonen, alsook zijn gezondheidstoestand.

Het komt de deskundigen van het Fonds toe zich uit te spreken over de oorzakelijke verbanden, in de wetenschap dat voortaan de volgende aspecten in acht dienen te worden genomen.

1° diagnoses van asbestose en van mesotheliom gelden als bewijs van een blootstelling aan asbest;

2° de aanwezigheid van asbestvezels in, onder andere, een longgezwel geldt als bewijs van een

l'amiante. Les critères de reconnaissance reprennent ceux qui sont en vigueur au Fonds des maladies professionnelles;

3° la présence de plaque pleurale est une preuve d'exposition à l'amiante. Elle n'est pas considérée comme une maladie mais elle justifie l'ouverture d'un dossier.

Pour les cas où l'origine de la maladie liée à l'amiante ne peut être établie avec certitude, le Roi détermine les critères qui ouvrent le droit à une indemnisation.

Art. 5

Le dommage est indemnisé sur les bases admises selon le droit commun de la responsabilité civile.

Art. 6

Le Roi peut fixer des plafonds d'indemnisation.

Art. 7

Toute personne ayant été victime d'une maladie liée à l'amiante avant l'entrée en vigueur du Fonds peut introduire une demande d'indemnisation dans le cadre de la présente loi.

Peuvent obtenir la réparation de leurs préjudices :

1° les personnes qui ont obtenu la reconnaissance d'une maladie professionnelle occasionnée par l'amiante par le Fonds des maladies professionnelles;

2° les personnes qui ont subi un préjudice résultant directement d'une exposition à l'amiante sur le territoire de la Belgique à cause d'une exposition non professionnelle, comme :

— la contamination intrafamiliale par contact avec un travailleur;

— la personne vivant dans les environs des entreprises qui ont utilisé de l'amiante;

— l'exposition passive dans des locaux contaminés par l'amiante.

3° les ayants droit des personnes visées aux 1° et 2°.

Art. 8

La demande est adressée au Fonds par pli recommandé à la poste avec accusé de réception.

blootstelling aan asbest. De erkenningscriteria zijn dezelfde als de geldende criteria van het Fonds voor de beroepsziekten;

3° de aanwezigheid van een pleuraplaque geldt als bewijs van een blootstelling aan asbest. Zij wordt niet als een ziekte beschouwd, maar rechtvaardigt het aanleggen van een dossier.

Voor de gevallen waarin de oorsprong van de asbestgerelateerde ziekte niet met zekerheid kan worden vastgesteld, bepaalt een koninklijk besluit welke criteria recht geven op een vergoeding.

Art. 5

De schade wordt vergoed op de door het gemene recht inzake de burgerlijke aansprakelijkheid erkende gronden.

Art. 6

De Koning kan maximumbedragen voor de vergoedingen vaststellen.

Art. 7

Eenieder die vóór de inwerkingtreding van de wet het slachtoffer is geweest van een asbestgerelateerde ziekte kan een aanvraag om een vergoeding indienen in het kader van deze wet.

Voor een schadeloosstelling komen in aanmerking :

1° de personen die van het Fonds voor de beroepsziekten een erkenning hebben gekregen hebben dat zij lijden aan een door asbest veroorzaakte beroepsziekte;

2° de personen die schade geleden hebben die het rechtstreekse gevolg is van een niet-professionele blootstelling aan asbest op het Belgische grondgebied, zoals :

— besmetting binnen het gezin door contact met een werknemer;

— personen die leven in de buurt van ondernemingen die asbest gebruikt hebben;

— passieve blootstelling in asbesthoudende lokalen.

3° de rechtverkrijgenden van de in 1° en 2° bedoelde personen.

Art. 8

De aanvraag wordt naar het Fonds gezonden bij een ter post aanetekende brief met ontvangstbewijs.

Art. 9

Dans un délai de six mois à compter de la réception de la demande, qui peut être prolongé à la demande de la victime ou de ses ayants-droit, le Fonds examine si les conditions d'indemnisation sont réunies; il recherche le lien de cause à effet entre l'exposition à l'amiante et la maladie.

La commission d'indemnisation peut demander qu'un examen médical ou qu'une expertise soit pratiqué. La commission est libre de choisir le médecin-expert et de déterminer les questions qui lui sont posées. Elle informe le demandeur des noms des médecins-experts, de l'objet, de la date et du lieu, quinze jours au moins avant la date de l'examen.

Le demandeur peut se faire accompagner du médecin de son choix. Tout au long de la procédure il peut se faire assister d'un avocat et d'un médecin de recours. Il a le droit de consulter son dossier.

Le Fonds peut demander des renseignements auprès des services de l'administration fédérale et auprès des organismes compétents pour les prestations sociales. Les renseignements sont utilisés exclusivement pour le suivi de la demande introduite auprès du Fonds.

La reconnaissance par le Fonds des maladies professionnelles d'une exposition à l'amiante vaut preuve d'exposition pour le Fonds.

Art. 10

Le Fonds présente à toute victime visée à l'article 2 une offre d'indemnisation dans un délai de six mois à compter du jour où le Fonds reçoit la justification complète des préjudices.

L'offre indique l'évaluation retenue par le Fonds pour chaque chef de préjudice ainsi que le montant des indemnités de toute nature reçues ou à recevoir d'autres débiteurs du chef du même préjudice.

Les décisions du Fonds rejetant partiellement ou totalement la demande d'indemnisation sont motivées.

Dans les mêmes conditions, une nouvelle demande au Fonds peut être introduite en cas d'aggravation.

Art. 11

Dans les 30 jours de la réception de l'offre de l'indemnisation, le demandeur fait connaître au Fonds s'il accepte ou non l'offre qui lui est faite.

Art. 9

Binnen een termijn van zes maanden na ontvangst van de aanvraag, die verlengd kan worden op verzoek van het slachtoffer of van zijn rechtverkrijgenden, onderzoekt het Fonds of de voorwaarden tot schadeloosstelling vervuld zijn; het onderzoekt het oorzake-lijk verband tussen de blootstelling aan asbest en de ziekte.

De commissie voor schadeloosstellingen kan vragen dat een medisch onderzoek of een deskundigenonderzoek uitgevoerd wordt. De commissie kiest vrij een medisch deskundige en bepaalt welke vragen hem worden gesteld. Ze brengt de aanvrager ten minste vijftien dagen vooraf op de hoogte van de namen van de medisch deskundigen alsook van het doel, de datum en de plaats van het onderzoek.

De aanvrager kan zich laten begeleiden door de arts van zijn keuze. Tijdens de hele procedure kan hij zich laten bijstaan door een advocaat of een bijkomende arts. Hij heeft recht op inzage in zijn dossier.

Het Fonds kan inlichtingen inwinnen bij de diensten van de federale overheid en bij de instellingen die bevoegd zijn inzake sociale voorzieningen. Die inlichtingen worden alleen gebruikt voor de follow-up van de bij het Fonds ingediende aanvraag.

De erkenning door het Fonds voor de beroepsziekten van een blootstelling aan asbest geldt voor het Fonds als bewijs van blootstelling.

Art. 10

Binnen een termijn van zes maanden vanaf het tijdstip waarop het Fonds de volledige verantwoording van de opgelopen schade ontvangt, doet het Fonds aan elk slachtoffer bedoeld in artikel 2 een aanbod tot schadeloosstelling.

Het aanbod vermeldt de raming van het Fonds voor elke schadeclaim alsook het bedrag van alle vergoedingen in welke vorm ook die reeds ontvangen of nog te ontvangen zijn van andere schuldenaars uit hoofde van dezelfde schade.

Beslissingen van het Fonds om een aanvraag gedeeltelijk of volledig af te wijzen worden met redenen omkleed.

In geval van verergering kan onder dezelfde voorwaarden een nieuwe aanvraag bij het Fonds ingediend worden.

Art. 11

Binnen dertig dagen na ontvangst van het aanbod tot schadeloosstelling deelt de aanvrager het Fonds mee of hij dat aanbod al dan niet aanvaardt.

Art. 12

Lorsque le demandeur accepte l'offre, le Fonds dispose d'un délai de trois mois pour verser la somme correspondante.

Art. 13

Le demandeur ne dispose du droit d'action en justice contre le Fonds que si sa demande d'indemnisation a été rejetée, si aucune offre ne lui a été présentée dans le délai mentionné à l'article 9 ou s'il n'a pas accepté l'offre qui lui a été faite.

Cette action est intentée devant le tribunal de première instance du domicile du demandeur.

Art. 14

Le Fonds est subrogé, à concurrence des sommes versées, dans les droits le demandeur contre :

1° la personne responsable du dommage et, notamment, le chef d'entreprise qui commet la faute inexcusable d'exposition sans protection, ou avec des protections insuffisantes ou inadaptées des travailleurs à l'amiante;

2° les personnes ou organismes tenus à un titre quelconque d'en assurer la réparation totale ou partielle dans la limite du montant des prestations à la charge desdites personnes.

Le Fonds peut interférer dans des procédures de droit civil, dans des procédures de droit de sécurité sociale et dans des procédures de droit pénal. Le Fonds peut entamer des procédures en justice visant à obtenir le recouvrement des sommes qu'il a engagées.

Art. 15

Les dépenses afférentes à l'exécution de la présente loi sont prises en charge par le Fonds.

Le Fonds est alimenté par :

1° des interventions à charge du budget du ministre qui à les Affaires sociales, la Santé publique et l'Environnement dans ses attributions et dont les modalités sont déterminées par le Roi;

2° des interventions d'entreprises, selon les modalités déterminées par le Roi;

3° les dons et legs faits au Fonds;

4° le produit du placement de ses avoirs;

5° les sommes attribuées au Fonds en suite de la subrogation prévue à l'article 13.

Art. 12

Als de aanvrager het aanbod aanvaardt, beschikt het Fonds over een termijn van drie maanden om het overeenkomstige bedrag te storten.

Art. 13

Alleen indien zijn verzoek tot schadeloosstelling wordt afgewezen, indien hem geen enkel aanbod wordt gedaan binnen de in artikel 9 gestelde termijn of indien hij het aanbod niet aanvaardt, kan de aanvrager een rechtsvordering tegen het Fonds instellen.

Die vordering wordt ingesteld bij de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de verzoeker.

Art. 14

Het Fonds wordt tot beloop van de gestorte bedragen in de rechten van de verzoeker gesteld tegenover :

1° de persoon die aansprakelijk is voor de schade en, met name, de bedrijfsleider die een onverschoonbare fout begaat door werknemers zonder bescherming of met een ontoereikende of onaangepaste bescherming aan asbest bloot te stellen;

2° de personen of instellingen die, in welke hoedanigheid ook, instaan voor het volledige of gedeeltelijke herstel van de schade binnen de grenzen van het bedrag van de uitkering ten laste van die personen.

Het Fonds kan optreden in burgerlijke rechtsvorderingen, in rechtsvorderingen betreffende het socialezekerheidsrecht en in strafvorderingen. Het Fonds kan in rechte optreden om de bedragen die het gestort heeft, terug te vorderen.

Art. 15

De uitgaven voor de uitvoering van deze wet komen ten laste van het Fonds.

De geldmiddelen van het Fonds worden geleverd door :

1° bijdragen uit de begroting van de minister die bevoegd is voor Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, waarvoor de Koning nadere regels bepaalt;

2° bijdragen van bedrijven, overeenkomstig de bij de Koning bepaalde nadere regels;

3° giften en legaten aan het Fonds;

4° de opbrengst van de belegging van zijn vermogen;

5° de aan het Fonds toegekende bedragen ingevolge de indeplaatsstelling bedoeld in artikel 13.

Art. 16

L'obtention d'indemnités provenant du Fonds n'empêche pas l'obtention d'une indemnisation du Fonds des maladies professionnelles ou d'une indemnisation obtenue par voie de justice à condition qu'il s'agisse d'une indemnisation complémentaire et qu'un même dommage ne soit pas indemnisé deux fois.

8 juillet 2004.

Isabelle DURANT.

Art. 16

Het verkrijgen van een vergoeding vanwege het Fonds vormt geen beletsel voor het verkrijgen van een vergoeding vanwege het Fonds voor de beroepsziekten noch voor het verkrijgen van een vergoeding in rechte, op voorwaarde dat het een aanvullende vergoeding betreft en dat een zelfde schade niet tweemaal wordt vergoed.

8 juli 2004.